

AUTOBOOM^{SK}

ATELIÉR TRANSPORT DIZAJN VŠVU – PEDAGÓG A DIZAJNÉR ŠTEFAN KLEIN
23. 6. – 16. 7. 2006 DESIGN FACTORY, BOTTOVA 2, BRATISLAVA, PONDELOK – PIATOK 10.00 – 17.00

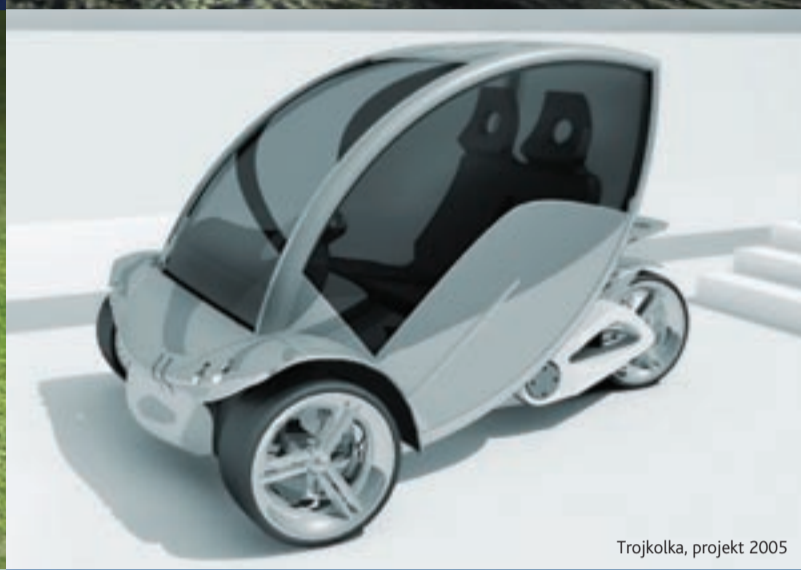
Aeromobil II., prototyp 2004

Menzi Muck - Kráčajúci bager, 1999/2001

Bambusová kolobežka, projekt 1993

Trojkolka, projekt 2005

Moped Maneta, prototyp 2000

Aeromobil I., skúšobný model, 1991 až súčasnosť

Aeromobil II., skúšobný model 2004

Slovbus Volvo, prototyp 2003/4

Bicykel s pomocným motorom, prototyp 2005

Rušeň R 775 funkčný prototyp (spolupráca s Ivanom Čobejom), Martinská mechatronická, a. s., Martin 1996

Doc. Ing. Štefan Klein, akad. soch.

Narodený 1959 v Nitre
1978 – 1983: SVŠT Strojnícka fakulta Bratislava
1984 – 1990: VŠVU, katedra dizajnu Bratislava (doc. Schotter, doc. Paliatka)
1992 – 1993: postgraduálne štúdium Ecole des Beaux Arts Saint Etienne
1993 – : Vedúci Ateliéru transport dizajn VŠVU Bratislava
1993: Projekt spolupráce ERBA Saint Etienne – Bratislava
1995: Projekt Volkswagen (vedúci projektu)
1996: Projekt AUDI (vedúci projektu)
1997: habilitácia VŠVU
1998 – : prorektor pre vedu a výskum na VŠVU
1998: Projekt BUS (Glasgow – Bratislava)
2000: člen spoločnej odbornej komisie pre doktorandské štúdium
2000 – : hosťujúci profesor na Mackintosh Glasgow Scholl of Art and Design
2001: člen jury celosvetovej súťaže Taiwan Bicycle Industry R&D Center

Dva životy Štefana Kleina

Francúzsky výtvarný kritik Jacques Bonnaval nazval kedysi Štefana Kleina leonardovským dizajnérom dotýkajúcim sa hviezd. V našich končinách znie francúzska vzletnosť trochu zveličene, no označiť Štefana Kleina za romantického vizionára azda môžeme. Na druhej strane je to dizajnér stojaci oboma nohami na zemi, dôsledne sa usilujúci technicky dotiahnuť svoje návrhy do detailov. Formálne to napokon dokumentuje i jeho vzdelanie, ktoré obsahovalo inžinierske i umelecké štúdium.

Osudom Štefana Kleina boli od detstva pohybovadá najrôznejšieho druhu. Vyblednutý film z amatérskej kamery zachytáva prvé chlapčenské pokusy s lietajúcimi saňami vlastnej konštrukcie. Poradcom mu vtedy bol otec, konštruktérsky fanatik v tom najlepšom zmysle slova. Po ňom zdedil budúci dizajnér vieru v to, že vytvoríť sa dajú aj veci, ktoré na prvý pohľad vyzerajú neuskutočiteľné.

K návrhom lietadiel, ktoré sú podnes srdcu Štefana Kleina najbližšie, postupne pribudol dizajn motorových kolobežky, mopedu, člna a ďalších dopravných prostriedkov. Spočiatku vznikali pre zábavu a potešenie, neskôr ako školské úlohy, napokon prišli zákazky od výrobcov. Dnes je ich už celý rad a dizajn pre sériovú výrobu tvorí základňu, od ktorej sa odvíjajú ďalšie aktivity Štefana Kleina. Z realizovaných zákazok spomeňme aspoň mopedy pre ZMV Kollárovo, lokomotivu pre Martinskú mechatroniku, elektromobil WUSAM Zvolen, vysokozdvížne vozíky pre PPS Detva, terénny motocykel Ecorider, traktor pre AMP či golfový vozík pre poľského výrobcu Melex. Z posledných realizácií dizajn karosérie autobusu pre firmu Volvo Slovbus a kráčajúci bager pre

švajčiarsku firmu Menzi Muck. Na výrobu plastových dielcov tohto bagra založil Štefan Klein na Slovensku realizačnú firmu, takže dizajnérsky projekt zastrelil i časť priamej výrobnéj realizácie.

„Druhým životom“ Štefana Kleina je pedagogická činnosť. Na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave vybudoval oddelenie transport dizajnu patriace dnes medzi popredné európske pracoviská svojho druhu. Svedčí o tom rad zahraničných študentov, západoeurópskych nevynímajúc. Kleinove oddelenie spolupracuje so špičkovými svetovými výrobcami ako Volkswagen, Audi, Ford a BMW, úlohy prichádzajú konzultovať šéfdizajnéri týchto firiem. Plodom spolupráce sú okrem iného najaktuálnejšie technológie dizajnérskoho projektovania a poznatky o súčasných výrobných technológiách, ktoré poslucháči získavajú. Širšiu základňu pre výskum tvorí Inštitút umenia a vedy, ktorý vznikol na Vysoké škole výtvarných umení Kleinovou zásluhou.

Kvalitný pedagogický proces je vždy procesom odovzdávania, ale i prijímania. Štefan Klein si zo svojho ateliéru nesporne odnáša mnoho aktivít pre tú oblasť, ktorú sám nazýva privátnym výskumom. Vo svojich privátnych výskumoch sa Štefan Klein stáva tým, čím by za optimálnych okolností dizajnér mal byť najviac – syntetizujúci rozpoznávajúce potreby a problémy doby a ponúkajúci riešenia. Kleinove bambusové motocykel ukazuje možnosti riešenia nedostatku surovín, akcentuje ekologické nasmerovanie dizajnu. Projekt minimalizácie rozmerov, materiálov a výkonov, zhmot-

Samostatné projekty a realizácie:

Moped I. ZMV Kollárovo
Hooper ZMV Kollárovo
UL Cycle, prototyp ultraľahkého motocykla
Golf car, sériová výroba, Melex, Poľsko 1995
Aeromobil I, prototyp lietajúceho auta
ZOXY, ultraľahký elektrický motocykel, prototyp 1994
Rušeň R 775, funkčný prototyp, Martinská mechatronická, a. s., Martin 1996, Národná cena za dizajn 1997
Rušeň R 772, funkčný prototyp, Martinská mechatronická, a. s., Martin 1997 – 98
LEA, funkčný prototyp elektromobilu, ľahký elektrický automobil WUSAM, a. s. Zvolen 1998
Ducar, úžitkový automobil, DMD Holding Dubnica 1997
Aeromobil II., prototyp lietajúceho auta 2004
Kombajn, prototyp WUSAM Zvolen
MPS 70, projekt zemného stroja
sanitka – prototyp, TAZ Trnava, 1993
valník – prototyp, TAZ Trnava, 1994
terénny automobil (interiér), VAB Bánovce, 1994
Menzi Muck typ 71, Kráčajúci bager, Švajčiarsko, 1999/2001
Ecorider, sériová výroba CSM Tisovec, 2001
Slovbus, prototyp, Volvo, 2003/4

Priemyselné vzory

Univerzálny pracovný stroj UPS 112, projekt zemného stroja, Wusam, a. s., Zvolen, CSM Tisovec a. s. 2000
Rýpadlo-nakladač MPS 70
Vysokozdvížny vozík akumulátorový, WUSAM Zvolen
Vysokozdvížny vozík motorový, WUSAM Zvolen
Minirýpadlo MRP 12

Ocenenia

Národná cena za dizajn '97 – motorový rušeň R 755 (spolupráca s I. Čobejom)
Baničova cena (Úrad pre patenty a vynálezy) – LEA, ľahký elektrický automobil, 1999

nený v návrhoch dopravných prostriedkov poháňaných kombináciou ľudskej sily a nízkovýkonných motorov ukazuje, že pri rozumnejších proporciách prijímanej a vydávanej energie by nedostatok fosílnych palív nemusel byť v blízkej budúcnosti taký fatálny, ako sa dnes javí. A napokon v rámci „privátnych výskumov“ spomeňme dvojicu prototypov aeromobilov. I tie by pomohli vyriešiť reálny problém preplnených ciest a zbytočne strateného času. Americký dizajnér Norman Bel-Geddes sa v tridsiatych rokoch minulého storočia domnieval, že pilotovať lietadlo bude onedlho také bežné ako šoférovať auto. Stále sa tak nestalo, no iste nikto nebude zazlievať Štefanovi Kleinovi, že má podobné plány.

PhDr. Zdeno Kolesár

Ecorider, sériová výroba CSM Tisovec 2001

AUTOBOOM ^{SK}

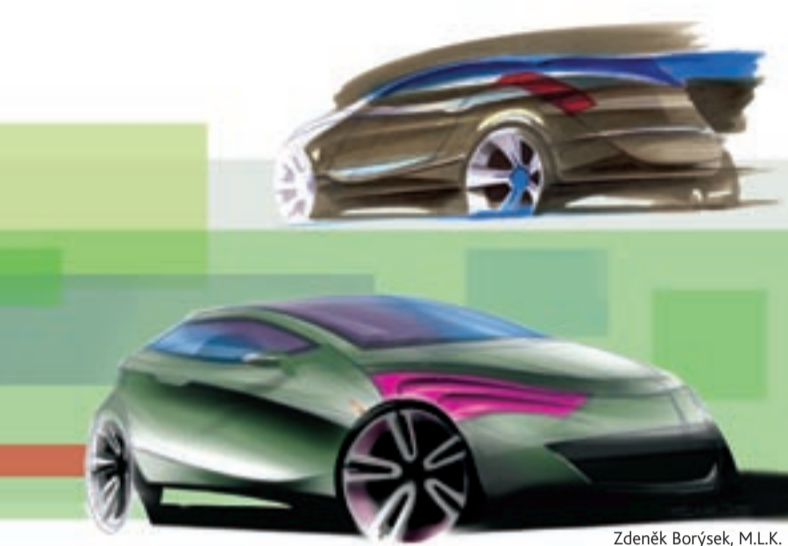
ATELIÉR TRANSPORT DIZAJN VŠVU - ŠTUDENTI
23. 6. - 16. 7. 2006 DESIGN FACTORY, BOTTOVA 2, BRATISLAVA, PONDELOK - PIATOK 10.00 - 17.00

Peter Čulík, H3LICOPTER

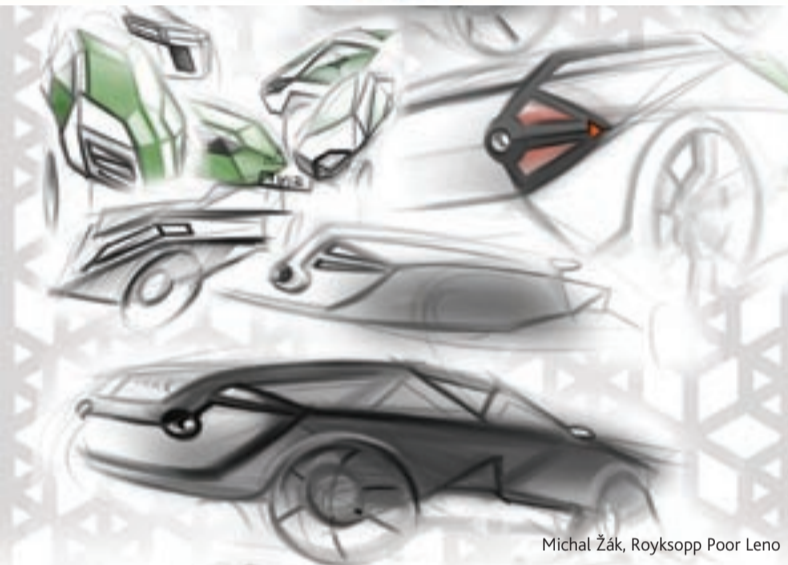
Miroslav Jaško, Cyberpunk Fusion

Zdeněk Borýsek, M.L.K.

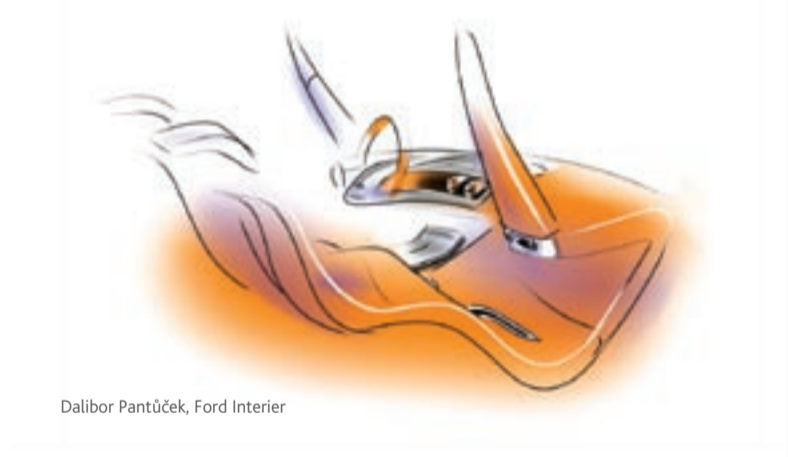
Jan Poliak, NOU7ON

Michal Žák, Royksopp Poor Leno

Peter Kišantal, Manga

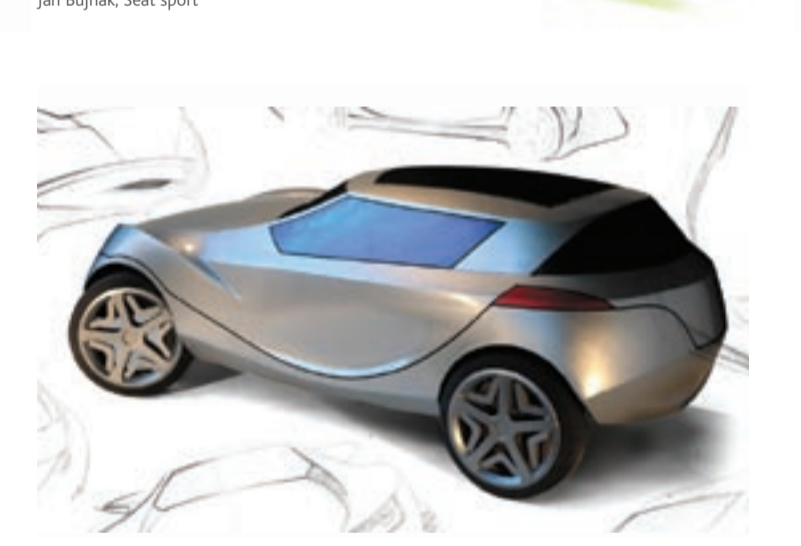
Dalibor Pantůček, Ford Interior

Ján Bujňák, Seat sport

Vojtěch Stránský, Alien

Matej Hreščák, nujazz project

Zoznam vystavujúcich

Martin Baláž, Zdeněk Borýsek, Ján Bujňák, Peter Čulík, Tomáš Flaché, Jan Frais, Matej Hreščák, Denisa Hrnčiarová, Renáta Indrová, Mário Jaroš, Miroslav Jaško, Ján Kameništiak, Peter Kišantal, Peter Matušinec, Peter Mikuľak, Juraj Mitro, Dalibor Pantůček, Ján Poliak, Samuel Rihák, Maroš Schmidt, Vojtěch Stránský, Julián Tupta, Michal Žák

Ateliér transport dizajn, Vysoká škola výtvarných umení Bratislava

Ateliér transport dizajn je jedným z troch ateliérov Katedry priemyselného dizajnu. Na pôde Vysoké školy výtvarných umení medzi disciplínami voľného umenia umožňuje tento špecializovaný ateliér osobitú výmenu inšpirácií, konfrontáciu a iné pohľady.

Od založenia ateliéru v roku 1992 poznamenalo jeho vývoj niekoľko výrazných zmien. Zásadne sa zmenila predovšetkým spoločenská situácia. Ateliér, prvotne koncipovaný ako stredisko výučby odborníkov pre mnohých výrobcov transportnej techniky v celom Česko-Slovensku, sa po rozpade republiky musel konfrontovať s novými podmienkami. Počas nasledujúcich rokov sa podniky začali vytrácať zo scény a dnes na Slovensku neexistuje takmer nijaký pôvodný výrobca mobilnej techniky. Ateliér sa musel otvoriť európskemu prostrediu. Nasledujúci vývoj potvrdil správnosť tohto rozhodnutia.

Podobu ateliéru a vzdelávací proces významne ovplyvnila kooperácia s firmou Volkswagen, ktorá prepájala školu s praxou. Pozitívny význam mali predovšetkým mnohé impulzy prichádzajúce priamo z profesionálneho prostredia a uplatňujúce sa v činnosti ateliéru: transfer

nových technológií využívaných vo vývoji, prepojenosť s dizajnským oddelením koncernu Volkswagen – škola integrovala do vzdelávacieho procesu ľudí z praxe, ktorí pracovali ako hosťujúci profesori a zvyšovali úroveň vzdelávacieho procesu – , možnosti stáží študentov v kooperujúcich firmách a pod.

Z prvej spolupráce so svetovým výrobcou vyplynuli ďalšie kooperácie (napr. s firmami Ford, BMW), ktoré urýchlili vývoj ateliéru. Ateliér čerpal skúsenosti najmä z profesionálne budovanej metodológie dizajnerskeho vývoja vo firmách a zafinancovaného postavenia dizajnéra vo firme.

V nasledujúcom období sa stala prioritná orientácia na nové technológie. Témy ateliérových úloh sa preto zamerali na ich využívanie. Technológie, ako sú digitalizácia a animácia, práca s CNC, 3D skenovanie, sa stali bežným nástrojom ateliérovej práce.

V súčasnosti sa v činnosti ateliéru striedajú témy experimentálneho charakteru zamerané na domáce prostredie (aj na spoluprácu s inými katedrami VŠVU), ako boli napr. Lifestyle, Science fiction, Socha – auto,

s témami naviazanými na konkrétnych výrobcov. Dobré výsledky priniesli projekty Audi či Ford Transit (riešenie interiéru pre Ford).

K osobnostiam dôležitým pre rozvoj ateliéru patria šéfdizajnéri firmy BMW Chris Bangle a Chris Bird, ale aj držiteľ titulu honoris causa VŠVU Hartmut Warkuss, bývalý šéfdizajnér koncernu VW. Ku kľúčovým odborníkom patrí Niko Vidakovic, v súčasnosti zodpovedný za interiéry automobilov Ford, ktorý už desať rokov aktívne spolupracuje s VŠVU.

Zmeny používaných technológií a zvyšovanie profesionálnej úrovne sa už odrážajú aj v súčasnej praxi. Na scéne sa objavujú malí výrobcovia s vysoko sofistikovanými produktmi a otvárajú sa možnosti na uplatnenie vzdelaných dizajnérov (automobil Attac, výrobcovia lietadiel). Zásadne sa mení aj situácia v Európskej únii vo vzťahu k regiónu a dostupnosti trhu práce. Už dnes viacerí absolventi ateliéru transport dizajnu VŠVU pracujú vo vývojových oddeleniach renomovaných automobilových firiem.

Doc. Ing. akad. soch. Štefan Klein, vedúci ateliéru transport dizajn VŠVU

PARTNER PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

MEDIÁLNI PARTNERI PODUJATIA

Slovenské centrum dizajnu
Jakubovo nám. 12.
P. O. Box 131, 814 99 Bratislava
tel.: 02 5293 1800
fax: 02 5293 1838
sdc@sdc.sk, www.sdc.sk

Katalóg bol vydaný pri príležitosti výstavy organizovanej Slovenským centrom dizajnu.